

EL TREBALL PER PROPOSTES

ESTRATÈGIES PER L'AUTONOMIA

**GEMMA GÒDIA
CARLES ROLDAN**

GENER 2024

Índex

1. Introducció
2. Història del canvi
3. Justificació teòrica
 - 3.1. De la lliçó magistral a l'atenció individualitzada
 - 3.2. De l'aprenentatge passiu a l'aprenentatge actiu
 - 3.3. Dels deures a la igualtat d'oportunitats
 - 3.4. De la pedagogia de la por a l'apropament i accessibilitat
 - 3.5. De la sobreprotecció infantil a la iniciativa personal
4. Foment de l'autonomia
 - 4.1. Organització horària i matèries implicades
- 5. El treball per propostes d'aprenentatge**
 - 5.1. Gradació de propostes
 - 5.2. Tipologia de material i propostes
- 6. Pla de treball**
 - 6.1. Característiques del pla de treball del 1r cicle de primària
 - 6.2. Característiques del pla de treball del 2n cicle de primària
 - 6.3. Característiques del pla de treball del 3r cicle de primària
7. Actituds i rol de la figura docent a l'aula
8. Avaluació
9. Conclusions
10. Agraïments

1. Introducció

El projecte que volem presentar i documentar, al mateix moment, és la recopilació de molts esforços i l'empenta de moltes i molts professionals que al llarg d'aquests anys han ajudat amb la seva motivació, la seva implicació i el seu esforç a què aquesta petita llavor que es va implantar fa uns anys hagi anat creixent fins al punt on és ara.

El treball per propostes i els plans de treball és una metodologia de treball que no ens ha estat i ni ens és encara avui en dia, fàcil d'aplicar a les aules per molts condicionants que intentarem anar desgranant, però que, en contraposició, ha estat la millor manera d'adaptar-nos a les necessitats veloçment canviants dels últims temps que hem viscut a l'escola.

Per tant, intentarem endinsar-nos i obrir la porta al treball que s'està realitzant a totes les aules de primària, agraint profundament a la direcció de l'escola i tot el claustre que dia rere dia ajuda a atendre tot estimant, de la millor manera, cadascuna de les individualitats que formen la nostra apassionant escola, remarcant també, a la Jana Faus, practicant d'innovació d'enguany al centre, per la seva dedicació i ajuda en l'elaboració d'aquest treball.

I finalment, a totes les i els alumnes de l'escola que, de manera incondicional, recolzen el nostre treball i s'entreguen a la gran aventura de créixer com a persones autònomes i corresponsables del seu propi aprenentatge.

Per totes elles i tots ells.

2. Història del canvi

És evident que el procés d'MXI, amb el seu moment inicial de la trobada motivadora gironina i les trobades posteriors va ser una empenta evident per engrescar a molts de nosaltres a trobar-nos per poder començar a repensar una altra manera de treball, no tan *encorsetada* com la sentíem fins llavors. Petites experiències van anar apareixent a l'aula, acompanyant els llibres, les classes magistrals i algun projecte.

Els cursos posteriors vam començar amb altres experiències com l'horari obert integrat, els projectes personals o l'inici dels ambients d'aprenentatge. Tots ells viscuts amb molta energia inicial, però amb un sentiment important de desgast per haver de compaginar diverses metodologies amb d'altres que ens costava de deixar enrere.

L'estiu del 2019, la formació d'una mestra a l'escola El Rusc i el seu compartir de l'experiència a l'equip pedagògic, fa que ens posem a investigar i provar altres maneres de treballar. Tot ens porta al gener del 2020, començant la formació en ***Estratègies per l'autonomia*** per tot el claustre de primària, amb el Sergi Tendero i l'Anna Pomares.

Per la COVID-19 interrompem la formació, tot continuant-la els cursos 21-22, 22-23 i 23-24, ja que apostem per fer-la de manera presencial.

Les primeres passes de plans de treball venen del confinament, quan comencem a treballar per plans de treball, amb tasques a realitzar des de casa i, des de llavors, amb canvis permanents, hem anat mantenint el format de plans de treball i propostes fins a l'actualitat.

Es tracta d'una aposta metodològica que ens apropa a la construcció d'una escola inclusiva, que dona cabuda a alumnes diversos amb ritmes i estils de treball diferents.

3. Justificació teòrica

En la tesi doctoral de Casado Berrocal (2018) es recullen alguns aspectes fonamentals que han d'incorporar les pràctiques pedagògiques d'avui per generar experiències educatives innovadores. És a dir, una sèrie de canvis necessaris per poder donar resposta a les demandes del món actual.

Algunes de les modificacions que planteja l'autor són:

3.1. De la lliçó magistral a l'atenció individualitzada

La lliçó magistral pretén que tots els estudiants estiguin aprenent els mateixos continguts, al mateix ritme, amb la mateixa profunditat, avaluar els mateixos objectius per a tots, amb els mateixos procediments, etc. Per tant, elimina qualsevol possibilitat de donar resposta a la individualitat de cadascú.

L'educació ha d'intentar oferir una atenció individualitzada a l'alumnat, permetent la flexibilitat en els processos d'aprenentatge de cada estudiant.

3.2. De l'aprenentatge passiu a l'aprenentatge actiu

S'ha demostrat que en les classes magistrals, els períodes atencionals de l'alumnat són molt baixos i no assolixen uns aprenentatges duradors. Tanmateix, els mètodes que situen a l'alumnat com a protagonista, fomenten que assumeixi un rol participatiu en l'aprenentatge i, alhora, generen noves responsabilitats.

Tenint en compte que el món actual demana persones actives, creatives, autònomes, amb iniciativa, capaces d'assumir responsabilitats, de treballar en grup, etc. (Perrenoud, 2006; citat en Casado Berrocal, 2018), cal implementar metodologies educatives que permetin donar resposta a aquestes necessitats.

3.3. Dels deures a la igualtat d'oportunitats

El fet de donar tasques per fer a casa (deures) pot generar grans desigualtats entre l'alumnat, ja que tots tenen situacions diferents fora de l'escola. Així, per garantir la igualtat d'oportunitats es requereix, per una banda, formes de treball a l'aula que permetin al docent acompanyar a aquells estudiants que ho necessitin. Això serà

possible si els estudiants treballen amb autonomia, de manera que el mestre o mestra podrà atendre a la diversitat existent.

Per altra banda, també és essencial que les activitats siguin adequades i puguin adaptar-se a les diferents característiques i situacions que presenten els i les estudiants.

3.4. De la pedagogia de la por a l'apropament i accessibilitat

La pedagogia de la por fa referència als models autoritaris propis de l'ensenyança tradicional, mitjançant els quals els alumnes aprenen a no preguntar dubtes, a no intervenir, a demanar permís per tot, a tenir por a la figura docent i a estar en silenci.

Aquest rol del docent ha de canviar; ha de mostrar-se proper i accessible per aconseguir un clima educatiu favorable per l'aprenentatge. Segons Freinet (1999; citat en Casado Berrocal, 2018), es tracta de "buscar una pedagogia que permeti que el nen esculli al màxim la direcció per la qual ha d'anar i on l'adult mani amb la menor autoritat possible (p.233)" (p.50).

3.5. De la sobreprotecció infantil a la iniciativa personal

Actualment, moltes famílies practiquen un model educatiu basat en la sobreprotecció del fill o filla; és a dir, s'anticipa i es dona tot el que vol, organitzen el seu temps i solucionen els seus problemes. Això els converteix en persones dependents i dificulta el desenvolupament de la iniciativa personal i l'autonomia per part d'aquests nens i nenes. Per aquest motiu, cal promoure aquestes habilitats a l'escola, ja que són molt demandades per la societat actual.

Per treballar la iniciativa personal amb l'alumnat, s'ha de fomentar la seva capacitat per buscar interessos i marcar-se objectius de manera autònoma, prendre decisions amb criteri propi, assumir conseqüències, organitzar temps i tasques, i en definitiva, ser responsables de les seves activitats.

Així doncs, es pot concloure que la presència d'aquests elements en el Treball per propostes que implementem, permet justificar i afirmar que l'ús d'aquesta metodologia innovadora contribueix a donar resposta a les necessitats actuals i formar als futurs ciutadans amb les competències essencials del segle XXI.

4. Foment de l'autonomia

L'objectiu de la metodologia del treball per propostes és el de **transferir la màxima autonomia a l'alumnat**, que sigui protagonista del seu propi aprenentatge, que pugui avançar al seu propi ritme i a partir dels seus interessos. El treball per propostes d'aprenentatge tal com el plantejarem ajuda a:

- Fomentar l'autonomia pròpia davant l'aprenentatge.
- Plantejar-se objectius personals i reptes davant la tasca a realitzar.
- Prendre consciència del punt en què em trobo respecte a un aprenentatge.
- Escollir el propi ritme d'aprenentatge i les tasques a realitzar en un moment determinat.
- Organitzar-se les tasques en el temps.
- Gestionar-se en l'espai.
- Prendre cura del material tot organitzant-lo i recollint-lo pel seu propi ús.
- Ser conscient de les errades i encerts davant d'una tasca determinada.
- Autoavaluar-se el seu aprenentatge.
- Generar mobilitat interna i externa.
- Establir relacions amb altres companys per realitzar accions conjuntes

4.1. Organització horària i matèries implicades

En l'horari setmanal, cada grup té reservats uns espais (no sempre coincidents en hores concretes) per al treball per propostes. Aquest temps varia en funció del curs, essent inferior en els cursos més inicials. En tots els cursos són estones on el grup està amb el tutor.

Les matèries implicades són, doncs, les que imparteix el tutor (llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques i medi).

5. El treball per propostes d'aprenentatge

En el treball per propostes partim del plantejament d'una sèrie de tasques o activitats que permeten treballar i desenvolupar en l'alumnat diversos continguts i habilitats.

El nombre de propostes que es plantegen varia en funció del trimestre i del cicle educatiu a qui ens dirigim. Cada proposta té un títol assignat i el primer dia de la setmana es fa l'explicació de totes les que es volen treballar amb l'objectiu que puguin realitzar-les abans de començar la següent setmana i es faci el plantejament d'unes noves propostes.

Un cop explicades, es col·loca el material necessari per fer-les en un lloc conegut i accessible per a l'alumnat, alhora que es reparteix a cada estudiant el seu pla de treball a completar amb les propostes de la setmana.

5.1. Gradació de propostes

Amb l'objectiu de donar resposta a la diversitat de l'alumnat, algunes de les propostes que es plantegen estan *gradades* en diferents colors que determinen un nivell de

GRADACIÓ DE COLORS

dificultat. Els nivells de dificultat estan seqüenciats de manera lògica i progressiva amb la finalitat que l'alumne pugui tenir una evolució natural i esglaonada de l'aprenentatge del contingut en qüestió. Presentem doncs, activitats de "terra baix i sostre alt", de manera que el nivell més baix pot ser realitzat per qualsevol dels alumnes de l'aula i el més alt pot correspondre a cursos superiors. Els 7 colors que utilitzem per definir cada nivell són els següents:

Quan una proposta està *gradada*, vol dir que es proporcionen diferents materials o activitats etiquetades amb el color representatiu del nivell de dificultat que li correspongui. El conjunt d'activitats d'una proposta *gradada* fa referència a un mateix contingut que s'ha adaptat per treballar-lo respectant les característiques i necessitats de cada nen i nena.

5.2. Tipologia de material i propostes

Les propostes que presentem parteixen d'un material determinat a partir del qual acabem generant una proposta. *(Per exemple, amb el **material** multibase es poden crear múltiples **propostes** que poden aparèixer en un pla de treball).*

Un material autònom, doncs, tindrà aquests tres condicionants:

- a) **Progressiu i Seqüenciat:** cada proposta tindrà una gradació (fins a 7 colors) on anirà augmentant la dificultat de manera progressiva.
- b) **Autocorrectiu:** el material permetrà a l'alumne autoavaluar-se en la tasca realitzada, essent conscient prèviament dels criteris d'èxit i d'allò que se li demanava per a la seva realització.
- c) **Manipulatiu:** el material ha de ser tangible en la seva estructura i, en la mesura del possible, variable.

També, hauria de presentar altres aspectes a tenir en compte:

- d) **Estructurat i No estructurat:** un material podrà ser tancat en el seu ús o podrà tenir varietat d'usos dels quals se'n derivin propostes diverses.
- e) **Accessible:** tothom podrà accedir al material, ja que la seva ubicació i presentació així ho permet.
- f) **Ordenable:** cada material tindrà el seu lloc assignat dins l'aula o del passadís, fàcilment classificable per usar-lo de nou en acabar.
- g) **Intuïtiu:** sense explicació prèvia, l'alumne és capaç d'esbrinar com s'accedeix a la tasca i com l'ha de realitzar per tenir èxit. Afavoreix l'assaig-error.

- h) **Divers:** hi ha materials de molts estils diferents i tipologies.
- i) **Reiniciable:** davant d'un material, es pot tornar a començar sempre que es desitgi o es vulgui consolidar algun dels nivells.

(cal destacar que l'elaboració de propostes a partir d'aquest material és una tasca elaborada i de llarga durada. Estem satisfets del punt en què ens trobem, tenint clar que ni de bon tros totes les tasques responen a tots els punts marcats anteriorment.)

Posem com a exemple un material com són les sumes gradades, corresponents al primer cicle de primària, explicant la seva progressió en la seqüenciació.

SUMES GRADADES

- 1. Primer nivell**
 SUMES DE DOS NOMBRES D'UNA SOLA XIFRA (UNITATS) QUE NO SUPEREN LA DESENA
- 2. Segon nivell**
 SUMES DE DOS NOMBRES D'UNA SOLA XIFRA (UNITATS) QUE SUPEREN LA DESENA
- 3. Tercer nivell**
 SUMES SENSE PORTAR DE DOS NOMBRES DE DUES XIFRES (DESENES)
- 4. Quart nivell**
 SUMES SENSE PORTAR DE DOS NOMBRES DE TRES XIFRES (CENTENES)
- 5. Cinquè nivell**
 SUMES PORTANT DE DOS NOMBRES DE DUES XIFRES (DESENES)
- 6. Sisè nivell**
 SUMES PORTANT DE DOS NOMBRES DE TRES XIFRES (CENTENES)
- 7. Setè nivell**
 SUMES PORTANT DE DOS NOMBRES DE QUATRE XIFRES (UNITATS DE MILER)

Material gradat. 1r cicle de primària

6. Pla de treball

El pla de treball és una eina d'autogestió i seguiment del procés d'aprenentatge. Té com a objectiu final fer conscient a l'alumne de les tasques a fer, la seva temporització i el grau d'assoliment en aquell precís moment.

Aquesta eina és un document on els i les estudiants han d'anar marcant o anotant el títol d'aquelles propostes que han finalitzat. El seu disseny pot variar en funció del nivell o cicle educatiu de l'alumnat, com es mostrarà en els següents apartats corresponents a cada cicle.

L'ús del pla de treball és un element que permet que cada estudiant pugui avançar al seu ritme, a més d'adquirir estratègies i habilitats d'organització i gestió del temps de manera autònoma. També facilita el control i seguiment per part del mateix alumne i el docent sobre les tasques que ha fet i les que li queden per fer. Per altra banda, quan una proposta està *gradada* en diferents colors segons el nivell de dificultat, l'estudiant ha d'indicar en el pla de treball el color que ha utilitzat, de manera que docent i estudiant poden ser coneixedors del nivell en què es troba i valorar el progrés que va mostrant.

6.1. Característiques del pla de treball del 1r cicle de primària

1r primària

Cada dilluns es dona el pla de treball on apareixen entre 5-6 propostes escrites en full Dina-4.

El pla de treball s'arxiva al carpesà anellat de cada alumne.

Hi ha espai per afegir de manera escrita una proposta nova que pugui escollir l'alumne.

Si la proposta és gradada, en acabar-la, es pinta segons el color/nivell que s'hagi emprat.

No hi ha cap altra avaluació de la proposta ni del grau de dificultat en l'assoliment.

2n primària

Cada dilluns es dona el pla de treball on apareixen entre 6-7 propostes escrites en la meitat d'un full Dina-4.

El pla de treball s'enganxa a l'agenda de l'alumne dins de la setmana concreta del pla de treball.

Si la proposta és gradada, en acabar-la, es pinta segons el color/nivell emprat.

No hi ha cap altra avaluació de la proposta ni del grau de dificultat en l'assoliment.

6.2. Característiques del pla de treball del 2n cicle de primària

3r primària i 4t primària

Cada dilluns es genera un nou pla de treball. Cada setmana van apareixent 4-5 propostes noves que s'acumulen a les propostes de setmanes anteriors. S'acumulen durant tot el trimestre. L'alumne escull quines propostes fa de cadascun dels àmbits presentats, malgrat que s'intenta incentivar la realització de les propostes noves.

Registren les propostes en una taula amb 14 files en blanc, en un full Dina-4 per anotar de manera escrita. El pla de treball s'arxiva al carpesà anellat de cada alumne.

Per cada proposta anotada a la seva fila, hi ha 4 columnes on l'alumne indica el temps que hi ha dedicat, el color/nivell de la proposta si era gradada, grau de dificultat (de l'1-poc al 4-molt), i tipus de treball (individual o grupal).

També apareixen tres espais on l'alumne es planteja setmanalment el seu objectiu personal, el com l'aconseguirà i, en acabar la setmana, la valoració de l'assoliment d'aquest objectiu plantejat.

Cada setmana s'autoavaluen en una de les propostes realitzades.

PLA DE TREBALL

Setmana del ___ al ___ de _____

Objectiu

Propostes			

Valoració de l'objectiu

Autoavaluació de _____

Dificultat	Autoavaluació				
	Gens	Poc	Normal	Sobrant	Molt
1	2	3	4	5	
M'ha agradat					
He après					
Necessito aprendre					

6.3. Característiques del pla de treball del 3r cicle de primària¹

5è primària i 6è primària

LLENGÜES: Escritura Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?	LLENGÜES: Compr. lectora Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?
LLENGÜES: Comprensió oral Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?	CONEIXEMENT DEL MEDI Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?
MATES: PROBLEMES Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?	MATES: CONTINGUT Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?
ALTRES PROPOSTES Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?	ALTRES PROPOSTES Activitat: Colors M'ha agradat? Dificultat He necessitat ajuda?

Cada dilluns es dona el pla de treball de dues cares. Hi ha propostes ja marcades per part dels mestres i d'altres on els alumnes han d'escollir quines propostes realitzar d'aquelles que hi ha a dins l'aula o al passadís.

Hi ha marcades un total de 8 propostes al pla de treball, però en poden fer més de les que hi ha, grapant un nou pla de treball per registrar-ne les que faci falta.

Un cop acabada cada proposta han de fer

una petita avaluació que consisteix en valorar:

- Quant temps he dedicat a fer-la? Es registra el temps de realització de la tasca.
- Amb quines persones ho he fet? Registrem si l'he fet de manera individual, en parella o en petit grup.
- Colors. Quin o quins colors de gradació he emprat per resoldre la tasca.
- M'ha agradat? Valorem de l'1 al 5 el grau de satisfacció pròpia en realitzar la tasca.
- Dificultat. Es valora de l'1 al 5, novament, el grau de dificultat que he percebut en l'execució de la proposta.
- He necessitat ajuda? Registro Si o No, segons si he requerit ajuda de la mestra o d'algun company.

Tanmateix, el pla de treball porta associat un OBJECTIU PERSONAL de la setmana i cal marcar COM assoliré aquest objectiu. *(Per exemple: Objectiu: Millorar la presentació dels treballs. Com ho faré? Millorant la lletra i utilitzant el regle al subratllar alguna activitat.)*

¹ L'equip de Mestres del 3r cicle va elaborar un vídeo per les famílies tot explicant el seu pla de treball i el funcionament del treball per propostes. El podeu trobar a: <https://youtu.be/ooUtpnfFIHY>

L'alumne disposa de l'horari setmanal amb els espais en blanc dedicats a les estones del Treball per propostes, on ha de programar-se les propostes que farà en cada espai, intentant regular-se el propi temps i també cercant espais en comú amb d'altres per a realitzar les propostes en parelles o en petits grups.

Al finalitzar la setmana, es fa una valoració individual del pla de treball responent a les preguntes següents:

- Hi ha algun material/proposta que li has dedicat més temps del que pensaves? Quin i per què?
- Has pogut seguir el pla de treball tal i com l'havies planificat?
- Has complert el teu objectiu personal? Argumenta-ho
- Quin objectiu et proposes per la setmana vinent? *(L'objectiu de la setmana següent pot ser el mateix de la setmana sortint si es considera que no s'ha acomplert i cal reforçar-lo.)*

Cada final de setmana, el tutor/tutora fa una revisió del pla de treball amb l'alumne, on es revisa l'objectiu de la setmana, les propostes dutes a terme i la seva avaluació i, també, la valoració final de l'alumne al seu pla de treball.

El pla de treball, a l'acabar la setmana, ha d'anar a casa perquè els pares el signin i tinguin un seguiment del treball que s'està duent a terme a l'escola.

COMPTU DE COR

PLA DE TREBALL 13 Nom i Cognoms: _____

Objectiu personal: _____

Dimarts	Dimecres	Dijous	Dissabtes
	ED.FÍSICA	ANGLÈS	STEAM
	ED.FÍSICA	MÚSICA	HEALTHY HABITS
PATI			
ANGLÈS			PLÀSTICA
RELIGIÓ		ANGLÈS	PLÀSTICA
DINAR			
	FRANCÈS		
	RELIGIÓ		

VALORACIÓ DEL PLA DE TREBALL

Hi ha algun material o proposta que li has dedicat més temps del que pensaves? Quin i perquè?

Has pogut seguir el pla de treball tal i com l'havies planificat?

Has complert el teu objectiu personal? Argumenta-ho.

Quin objectiu et proposes per la setmana vinent?

7. Actituds i rol de la figura docent a l'aula

El principal rol de les persones docents és l'acompanyament dels alumnes mentre estan realitzant les propostes, així com en el moment final de la setmana, doncs el tutor es reuneix amb cada alumne (si no és possible amb tots, es fa quinzenalment) per revisar el pla de treball. En aquesta trobada es recull informació del seguiment del treball fet per l'alumne i, si és necessari, se l'orienta per trobar punts i estratègies de millora.

D'altra banda, per aconseguir l'objectiu fonamental d'aquesta metodologia, l'autonomia de l'alumnat, la figura docent explica les diferents propostes que es

plantegen en el pla de treball i la ubicació dels materials necessaris per poder-les dur a terme. A més, també adopta aquestes actituds:

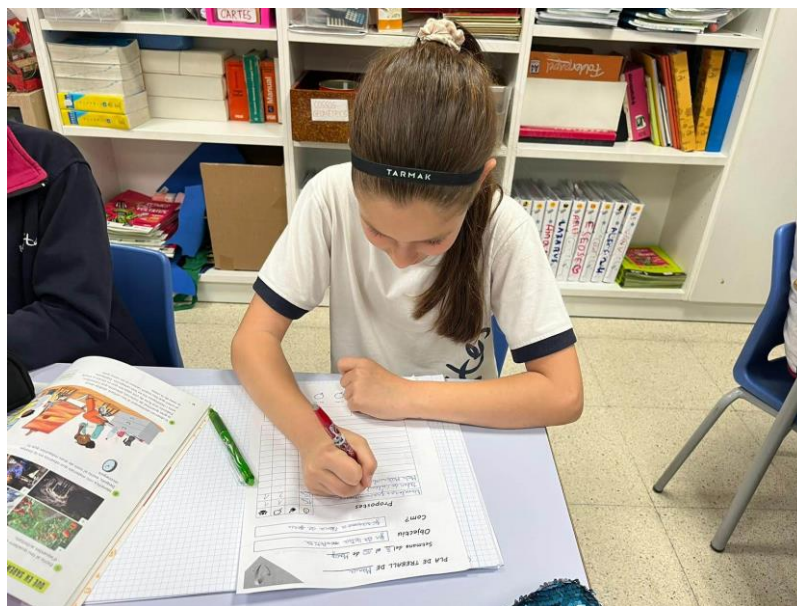

- Cedir el seu lloc central en la **presa de decisions** a l'alumnat i **crear sentit de la responsabilitat**; és a dir, convertir-lo en el veritable protagonista de tot el procés, decidint què necessita fer per assolir els objectius que se li plantegen.
- **Treballar l'autodisciplina**, per exemple, valorant positivament els petits èxits de cada estudiant i el fet de no deixar les tasques a mig fer.
- Implementar una constant **tutorització** i oferir **retroalimentació** perquè cada estudiant pugui comprendre els seus errors i superar-los positivament.
- **Promoure la cooperació i la col·laboració** entre l'alumnat per la naturalesa social dels aprenentatges i perquè els dubtes puguin ser resolts amb els iguals, evitant qualsevol mena de dependència cap a la persona adulta.

8. Avaluació

L'avaluació que fem de l'alumnat mitjançant la metodologia del treball per propostes és una avaluació formativa. Es fa un seguiment de l'alumne al final de cada setmana (si no és possible amb tots, cada dues setmanes) i se li dona un feedback per orientar-lo, ajudar-lo i animar-lo a continuar avançant. A més, el docent també recull informació cada dia a través de l'observació directa a l'aula.

Tenint en compte l'objectiu principal d'aquesta metodologia, l'autonomia de l'alumnat, la gradació de les propostes i l'atenció a la diversitat, aquests són els criteris que utilitzem per valorar els resultats de cada alumne. És a dir, avaluem als nens i nenes segons el grau d'autonomia que mostren, el color/nivell de propostes que realitzen, i el seu progrés creixent. També es valora quina gestió fa del seu temps, comprovant quantes propostes ha pogut fer al llarg de la setmana. Tot això s'avalua sempre adaptant els criteris i indicadors a les característiques individuals de cada alumne.

9. Conclusions

Fent una mica d'autocrítica del procés descrit, entenent d'entrada la qualitat del treball que s'està abordant, volem remarcar les línies de millora que cal seguir i perseguir en els propers anys, per posar fil a l'agulla

- a) És necessari seguir treballant dins del pedagògic per donar coherència i continuïtat al treball de manera vertical.
- b) Cal seguir gradant propostes des de la mirada presentada durant el treball i anar desglossant els continguts claus.
- c) Necessitem seguir reflexionant la convivència de la metodologia descrita amb les altres metodologies que apliquem als cicles, sense que ens mengi l'horari ni l'activisme frenètic.
- d) Cal seguir convencent i generar discurs entorn al treball realitzat i la dificultat de convivència amb els llibres de text unitari que encara tenim en alguns cicles.
- e) Necessitem seguir formant-nos en el foment de l'autonomia de l'alumnat i fer reflexió entre mestres per compartir les vivències i experiències que aquest tipus de treball genera.
- f) Cal fer més participants a les famílies de com estem treballant, del per què treballem així i dels objectius que volem assolir fent-ho d'aquesta manera.

Arribats a aquest punt sols ens queda donar valor al treball realitzat i a la gran tasca que s'està duent a terme.

10. Bibliografia

Casado Berrocal, O. M. (2018). *La autorregulación en el aula de Educación Primaria. Estudio y aplicación de un modelo integral de transición activa hacia la autonomía* [Tesis doctoral, Universidad de Valladolid]. UVaDOC.

Tendero, S., Pomares, A. (2022). *Foment de l'autonomia*. [Formació en centre Maristes Montserrat]. Lleida